

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «**ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ В РЕГІОНІ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**»

Виконавець:

студентка ФЕУП

Потапова Аліна Едуардівна _____

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Доброва Наталя Василівна _____

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЕЗРОБІТТЯ НАСЕЛЕННЯ	
1.1. Сутність, види та показники оцінки безробіття.....	6
1.2. Основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття.....	13
1.3. Досвід подолання безробіття у розвинутих країнах світу.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	
2.1. Аналіз сучасного стану ринку праці в Україні та Одеській області.....	20
2.2. Аналіз динаміки показників безробіття в Одеській області.....	29
2.3. Державна політика зайнятості та соціальний захист безробітних в Україні	36
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
3.1. Визначення основних проблем безробіття в Одеській області..	49
3.2. Прогнозування рівня безробіття в Одеській області.....	54
3.3. Імплементация зарубіжного досвіду щодо скорочення безробіття в Одеській області.....	64
ВИСНОВКИ.....	70
Список використаних джерел.....	73
Додатки.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Однією з глобальних макроекономічних проблем сучасного етапу розвитку економіки та важливою характеристикою конкурентоспроможності ринку праці є безробіття. Безробіття вважається, з одного боку, важливим стимулятором активності працюючого населення, а з іншого – великим суспільним лихом. Всі країни світу прикладають багато зусиль для подолання безробіття, але ні одній ще не вдалося ліквідувати його повністю. Надмірне безробіття негативно відображається на всій економіці країни, саме тому вивчення цього питання є актуальним.

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що економічне зростання створює передумови для збільшення зайнятості та доходів населення, підвищення продуктивності його праці. Однак об'єктивні нерівномірності екстенсивних чинників обумовлюють неминучі диспропорції національного ринку праці, різнонаправленість окремих його сегментів. Ключовою проблемою залишається досягнення суспільно прийняттого рівня, структури, диференціації доходів від трудової діяльності, передусім заробітної плати.

Низький рівень трудових доходів та їх не виправдана диференціація неминуче призводять до кризи мотивації трудової діяльності, наслідком якої стає низька трудова активність, неповне використання трудового потенціалу, зниження ролі праці та її повне чи часткове виключення з основних життєвих цінностей.

Питання про безробіття населення освітилось у працях вітчизняних та зарубіжних науковців А. Сміт, Дж. Кейнс, М. Г. Акулов, С. І. Бандур, С. М. Злупко, О. А. Грішнова та ін. Проте, незважаючи на велику кількість науковців, які працювали над цим запитанням, дивлячись на динамічність та нестабільність процесів на ринку праці можна твердо зазначити, що цю тему потрібно постійно досліджувати та вивчати.

Мета дослідження – теоретичні, методичні та прикладні аспекти безробіття населення та розробка рекомендацій щодо шляхів вирішення проблеми безробіття в Одеському регіоні.

Завдання дослідження:

- визначити сутність, види та показники безробіття;
- надати характеристику основним причинам та соціально-економічні наслідкам безробіття;
- дослідити досвід подолання безробіття у розвинутих країнах світу;
- провести аналіз сучасного стану ринку праці в Україні та в Одеській області;
- проаналізувати динаміку показників безробіття в Одеській області;
- охарактеризувати державну політику зайнятості та соціальний захист безробітних в Україні;
- визначити основні проблеми безробіття в Одеській області;
- розробити прогноз рівня безробіття в Одеській області;
- дослідити імплементацію зарубіжного досвіду щодо скорочення безробіття в Одеській області.

Об'єкт дослідження – процес безробіття населення в Україні та Одеській області.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних аспектів безробіття в Одеській області та формування пропозицій відносно шляхів її зниження.

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувались: методи теоретичного узагальнення і порівняння (аналіз і синтез, індукція і дедукція). Діалектичний метод використовувався на етапі збору, систематизації і обробки інформації; статистичний та порівняльний аналіз – при визначенні показників безробіття. Методи економіко-статистичного аналізу дають можливість виділити та формально описати найбільш важливі й суттєві закономірності функціонування економічних систем, на основі сформульованих за певними правилами логіки вхідних даних і співвідношень; методи дедукції – зробити

висновки, які адекватні об'єкту дослідження в міру зроблених припущень, дозволяють отримати дедуктивним шляхом нові дані про об'єкт дослідження.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Головного управління статистики в Одеській області, Одеської обласної служби зайнятості.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано статтю.

Потапова А.Е. Основні причини та соціально-економічні наслідки безробіття. Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. 2019. № 31.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження можна зробити висновки.

1. В процесі дослідження публікацій зарубіжних та вітчизняних вчених можна визначити сутність безробіття як соціально-економічне явище, при якому частина робочої сили (економічно активного населення) не зайнята у виробництві товарів і послуг.

Основними видами безробіття є: фрикційне, сезонне, структурне, циклічне, регіональне, інституційне.

Основними показниками безробіття є: рівень зайнятості і середня тривалість незайнятості.

2. Основними причинами соціально-економічних наслідків безробіття є структурні зрушення в економіці, зниження темпів економічного розвитку, сезонні коливання виробництва, недостатній сукупний попит, інфляція, недосконале трудове законодавство, низький рівень професійної підготовки та перепідготовки, недостатній рівень програм зайнятості та демографічні процеси.

3. В процесі вивчення досвіду подолання безробіття у розвинутих країнах світу, можна виділити основні напрями: американський, ліберальний, соціал-демократичний, континентальний та патерналістський.

4. Проведений аналіз сучасного ринку праці в Україні свідчить, що реальна ситуація з безробіттям в країні не є втішною, реальна ситуація з безробіттям в країні не є втішною. Перш за все спостерігається відмінність показників, кількість зареєстрованих безробітних у 2018 році 390,8 тис. осіб. Кількість безробітних за методологією МОП складає 1577,6 тис. осіб. Це означає, що люди не звертаються до служби зайнятості з питань пошуку роботи. Також спостерігається скорочення кількості зайнятого населення. Хоча рівень укомплектування вакансій у 2018 р. виріс на 63% дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили залишається досить великим і зменшує

шанси на пошук роботи та отримання належної заробітної плати. Середня тривалість пошуку роботи складає 7 місяців, тому виникає питання зайнятості людини на цей час. І хоча у 2018 році кількість зареєстрованих безробітних зменшилась 0,8%, нажаль, відповідні зміни переважно стали наслідком демографічний чинників та не пов'язані з поліпшенням економічної ситуації та зростанням зайнятості населення.

5. Проведений аналіз динаміки показників безробіття в Одеській області свідчить, що рівень зайнятості населення зазнав значні скачки в період з 2013 року по 2016 рік, а у 2018 року рівень зайнятості становить 56,7%, що на 0,6% більше ніж у 2017 року.

Рівень безробіття зростав з 2013 року по 2017 рік, а з 2017 року рівень безробіття пішов на спад.

Кількість створених робочих місць у 2018 році зросла на 4 845 тис. осіб порівняно з 2017 роком.

6. Державна політика зайнятості та соціальний захист безробітних в Україні полягає у допомозі по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітним підприємницької діяльності; допомога по частковому безробіттю; матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного; допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні; професійній підготовки або перепідготовки, підвищення кваліфікації у професійно-технічних та вищих навчальних закладах, у тому числі в навчальних закладах державної служби зайнятості, на підприємствах, в установах, організаціях; профорієнтації; – пошуку підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом надання роботодавцю дотації на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних; фінансування організації оплачуваних громадських робіт для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням.

7. Основними проблемами безробіття в Україні є: незадовільна роботи Державної служби зайнятості щодо сприяння працевлаштуванню безробітним; молодіжне безробіття; приховане безробіття та тіньова зайнятість; безробіття сільського населення, як результат занепаду сільського господарства в країні. Долання причин безробіття має відбуватися за допомогою регулювання їх державою – починаючи від професійної орієнтації молоді та завершуючи принципами регулювання оплати праці.

8. Проведене прогнозування рівня безробіття в Одеській області свідчить про не дуже втішні результати, а саме те, що за лінією тренду рівень безробіття піде угору, а за точними розрахунками у 2019 році рівень безробіття у регіоні буде дорівнювати 7,078%, а у 2020 році 7,195%. Рівень зайнятості населення Одеської області піде на спад, як і рівень економічно активного населення и буде складати відповідно у 2019 року 56,26% та 61,69%, а у 2020 року 56,1% та 61,52%.

9. На підставі проведеного аналізу досвіду розвинутих країн світу у подоланні рівня безробіття, можна виділити основні напрямки і підходи до скорочення безробіття в Одеській області, а саме: підтримка політики соціального партнерства; оптимізація параметрів заробітної плати через поєднання ринкового саморегулювання, державного та договірною регулювання і їхнє узгодження між собою; поліпшення системи профорієнтації, професійного навчання та перепідготовки безробітних через розробку спеціалізованих програм, відповідно до сучасних вимог економіки; гнучка система оплати праці та пенсійного забезпечення; сприяння розвитку галузей, притаманних регіону, – рибальство, «зелений туризм»; покриття виплат на заробітну плату до 50% молодим людям та людям перед пенсійного віку та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів, держав. М. Л., 1935. 896 с.
2. Ринок праці [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ifstat.gov.ua/STAT/m_gynpr.htm (дата звернення: 24.08.2019).
3. Закон України «Про зайнятість населення» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 24.08.2019).
4. Українська економічна думка: Хрестоматія / Упор. С.М. Злупко, 2007. 174 с.
5. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник — О.А. Грішнова, 2011. 213 с.
6. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посібник / За заг. ред. проф. Є.П. Качана. Т.: ТДЕУ, 2006. 113 с.
7. Безтелесна Л.І. Державне регулювання зайнятості : підручник / Л.І. Безтелесна, Г. М. Юрчик / Рівне : Вид-во НУВГП, 2006. 175 с.
8. Пазюк О. Проблеми безробіття в Україні / О. Пазюк, О. Пономарьова / Україна : Аспекти праці. –2014. 201 с.
9. Алле М. Глобализация: разрушение руслоний занятости и экономического роста. Эмпирическая очевидность / М. Алле, 2003. 312 с.
10. Лисюк О.С. Безробіття як соціально-економічна проблема населення України / Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. 134 с.
11. Горяча О.Б. Проблеми безробіття в Україні / Чернівці, БДФА. [Електронний ресурс]. Режим доступу: Nauka.Zinet.info/ (дата звернення: 24.08.2019).
12. Волосатих О. Світовий досвід з питань політики зайнятості / О. Волосатих / Вісник Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. 2010. № 3. 313 с.

13. Данилов, А. В., & Кириченко, С. О.. Світовий досвід подолання безробіття як провідний фактор стабілізації ринку праці України, 2013. 116 с.

14. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/bezrobittya-v-ukrayini-ta-sviti-i-kvartal-2018-roku> (дата звернення: 29.08.2019).

15. Макконнелл К. Р. Економікс: Принципи, проблема, політика / К.Р.Макконнелл, С. Л. Брю. М.: Республіка, 1992. 800 с.

16. Бреєв Б. Д. Безробіття / Б.Д. Бреєв. М.: Наука, 2014. 325 с.

17. Як змінився ринок праці в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://robotodavets.org.ua/2018/12/12/yak-zminyvsvya-rynok-pratsi-v-ukrayini.html> (дата звернення: 29.08.2019).

18. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://www.ukrstat.gov.ua>(дата звернення: 02.09.2019).

19. Як зріс рівень зайнятості населення (інфографіка) [Електронний ресурс]. Режим доступу:<https://minfin.com.ua/ua/2019/08/25/38840460/>(дата звернення: 02.09.2019).

20. Рівень безробіття в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/2019/> (дата звернення: 02.09.2019).

21. ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ соціально-економічний паспорт [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwj_z7jq-PDIAhWNtIsKHbCtCowQFjAAegQIBRAC&url=https%3A%2F%2Foda.odessa.gov.ua%2Fstatics%2Fpages%2Ffiles%2F5ca4b88ea645e.doc&usg=AOvVaw0MM4ku0VfY0TjeSP2H91MR (дата звернення: 09.09.2019).

22. Чисельність населення [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://od.ukrstat.gov.ua/arh/demogr/demogr1_01_2019.htm (дата звернення: 02.09.2019).

23. Рішення Про затвердження Програми зайнятості населення Одеської області на 2019-2020 роки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/838-VII.pdf> (дата звернення: 16.09.2019).

24. Державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. Режим доступу: – <http://www.dsz.gov.ua>. (дата звернення: 02.09.2019).

25. Жуков Д. Забезпечення зайнятості вивільнюваних працівників. Праця і закон, 2012, № 1. 354 с.

26. Попов В.Ю. Дослідження ринку праці в Україні у 1990-2009 рр./ Статистика України, 2011, № 4. 302 с.

27. Костін К. Допомога держави та роботодавця по безробіттю. Праця і закон, 2012, № 1. 334 с.

28. Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід, Навчальний посібник / За ред. Н.С. Власенко, Н.В. Григорович, Н.В. Рубльової. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2006. 169 с.

29. . Гаврилов Є. В. Державна політика у сфері забезпечення зайнятості: окремі правові аспекти / Є. В. Гаврилов. Форум права. 2009. № 3. С. 129–135 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09gevoja.pdf> (дата звернення: 21.09.2019).

30. Якунін В. І. Актуальні проблеми формування і реалізації державної політики як управлінської практики / В. І. Якунін / Соціально-гуманітарні знання. 2007. № 1. 212 с.

31. Державна політика [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/державна_політика. (дата звернення: 21.09.2019)

32. Государственная политика [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.glossary.ru/cgi-bin/gl_sch2.cgi?RDuxzkgwxyilttg9!vuroyoqg. (дата звернення: 21.09.2019).

33. Железняк Н. А. Поняття державної правової політики та її загальна характеристика / Наукові записки. Том 21. Юридичні науки [Електронний ресурс]. Режим доступу :

http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/law/2003_21/02_zheleznyak_na.pdf. (дата звернення: 22.09.2019).

34. Морозов П. Е. Государственная политика занятости в США / П. Е. Морозов / Трудовое право и право социального обеспечения. Актуальные проблемы: сборник статей. М. : Проспект, 2000. 107 с.

35. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Закон України від 02.03.2000 № 1533-III / Відомості Верховної Ради України від 02.06.2000 – 2000 р., № 22, стаття 171.

36. Федотова Т. А. Основні стрижні соціальної політики щодо безробітних / Т. А. Федотова. Соціальний захист. 2001. № 2. С. 35–37.

37. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996. – 1996 р., № 30, стаття 41.

38. Наскільки дієва державна політика у сфері зайнятості населення. [Електронний ресурс] / Головне контрольно-ревізійне управління України. Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/60605;jsessionid=582C023498FB7508D1343B0434DA82E6>. (дата звернення: 26.09.2019).

39. Збаразська Л.О. Неоіндустріалізація в Україні: концепт національної моделі / Л.О. Збаразська. Економіка промисловості. 2016. № 3 (75). 113 с.

40. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурнотехнологічної модернізації / Ю.В. Кіндзерський. К.: НАН України, Ін-т екон. та прогноз., 2013. 200 с.

41. Промислова політика як чинник післякризового відновлення економіки України: аналіт. доп. / за ред. Я.А. Жаліла. К.: НІСД, 2012.

42. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України: аналіт. доп. / О.В. Собкевич, А.І. Сухоруков, А.В. Шевченко та ін.; за ред. Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2014. 315 с.

43. Дрейпер П. Взгляд на мир через цепочки добавленной стоимости. [Електронний ресурс] / П. Дрейпер. Экономическая политика: экспертный канал. 18 янв. 2013 г. Режим доступа: <http://ecpol.ru/index.php/2012-04-05-13->

4246/2012-04-05-13-43-05/484- vzglyad-namir-cherez-tseepochki-dobavlennoj-stoimosti (дата звернення: 01.10.2019).

44. Матеріали 103-й міжнародної конференції праці [Електронний ресурс] / Міжнародна організація праці – офіційний веб-сайт. Режим доступу : <http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/103/lang--en/index.htm>. (дата звернення: 03.10.2019).

45. Ринок праці України. К. : Державна служба статистики України, 2018. 355 с.

46. Статистичний щорічник України. К. : Державна служба статистики України, 2018. 364 с.

47. Котова О. В. Державна молодіжна політика: проблеми працевлаштування молоді / О. В. Котова. Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції. – 2008. 244 с.

48. Чурилова О. А. Безробіття в Україні: причини, види, наслідки / О. А. Чурилова. Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції. 2008. 145 с.

49. Прушківська Е. В. Світовий досвід та основні напрями державного регулювання зайнятості в Україні / Е. В. Прушківська. Держава та регіони. 2008. № 4. 308 с.

50. Ляшенко О. А. Професійне навчання та професійна підготовка як інструмент подолання безробіття / О. А. Ляшенко. Економіка і держава. 2008. № 5. 170 с.

51. Мельник С.В. Шведський досвід формування та реалізації політики соціального забезпечення та страхування / С.В. Мельник. Український соціум. 2008. 122 с.

52. Краузе О. І. Концепція змішаного регулювання зайнятості населення України / Актуальні проблеми економіки. 2004. № 10(40). 326 с.

53. Островерхов В. (2009). Використання зарубіжного досвіду для вдосконалення концепції зайнятості України в умовах кризи. Регіональні

аспекти розвитку продуктивних сил України: науковий журнал. Тернопіль: «Економічна думка». 2009. 66 с.

54. Рябоволик, Т. Ф. Генезис трансформації змісту категорії зайнятості в умовах розвитку сучасних ринкових відносин. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2010. 163 с.

55. Волкова О.В. Ринок праці: навч. посібник / О.В. Волкова. К.: Центр учбової літератури, 2007. 96 с.

56. Горяча О.Б. Проблеми безробіття в Україні / Чернівці, БДФА. Nauka.Zinet.info/ Интеллект-портал, 2016. 74 с.

57. Грішнова О., Дмитрук С. «Людський капітал в умовах кризи: оцінка і пошук можливостей збереження». Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка 2015. № 5(170). 188 с.

58. Елисеєва И.И. Социальная статистика: учебн. / И.И. Елисеєва. М.: Финансы и статистика, 2001. 254 с.

59. Єсінова Н.І., Голозубова А.О. Проблеми працевлаштування молоді на ринку праці України / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1816/1/Сек.%2020.%20Єсінова....pdf> (дата звернення: 20.10.2019).

60. Зірко О.В. Регулювання структурного безробіття на ринку праці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: 08.00.07 / О.В. Зірко; Харківський національний економічний університет. Х., 2013. 97 с.

61. Злупко С.М. Економічна думка України: навч. посібник / С.М. Злупко. Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 142 с.

62. Законодавство України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/term/10964> (дата звернення: 21.10.2019).

63. Економічна активність населення України за 2017 рік [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_EAN_2017.pdf (дата звернення: 14.10.2019).

64. Програма зайнятості населення Одеської області на 2018-2020 роки [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dssp.odessa.gov.ua/files/gupszn_portal/Programmy/programma_zanyatost_na_2018-2020_roki_02_08_2018.pdf (дата звернення: 01.11.2019).

65. Основні методи прогнозування: класифікація прогнозів [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://pidruchniki.com/16400221/menedzhment/osnovni_metodi_prognozuvannya_klasifikatsiya_prognoziv (дата звернення: 02.11.2019).